



Internationale e-mailcirkel en de soortenrijkste plek ter wereld

Onderstaande bericht is door Marcel Wasscher van de internationale e-mail cirkel gehaald. Voor deze door met name Noord-Amerikaanse nieuwtjes gevulde nieuwsgroep over libellen kan je je aanmelden bij Dennis Paulson. Hij heeft onderstaande mailtje ook opgesteld en zijn e-mail adres staat eronder.

Here's an update on dragonflies from Explorer's Inn on the Rio Tambopata in southeastern Peru. This is the site with the largest dragonfly list, and it has just got larger. Heath Ogden and Seth Bybee from Brigham Young University are trying to construct a molecular phylogeny of Odonata, and they have the enviable task of trying to collect as many genera as they can to incorporate in this study. Heath and others visited Puerto Maldonado, Peru, and nearby Explorer's Inn in December and sent me the specimens to identify. They collected 28 species in a week at Explorer's Inn. I haven't asked yet what the weather was like or where they went, but the collection looks as if it could have been made in the lodge clearing and on nearby forest trails, as it lacks many species that are common in the diverse aquatic habitats there. I suspect it was raining some, if not much, of the time they were there. The amazing thing about

the collection is that it includes 7 new species for Explorer's Inn (total now 185 species). Thus a fourth of their species are new records, which is mind-boggling, considering that the site has been sampled during 14 different years over the last three decades, with thousands of specimens examined. But it has never been sampled by an odonate specialist in the rainy season, and that's probably why they did so well at finding novelties. From my records, there should be >100 species present during the rainy season, and that more species are known from the dry season may be only because that's when I made my two visits there. The majority of the new records appear to be undescribed species. The ones I have identified are species never before found in Peru (*Tamea minuta*) or in southern Peru (*Erythrodiplax kimminsi*). They also sent me a smaller collection of 11 species from the "urban center" of Puerto Maldonado, and they included a new record for Peru (*Anax concolor*) and three additional new records for Madre de Dios state. Quite impressive!

Dennis Paulson, Director
dpaulson@ups.edu
Slater Museum of Natural History
University of Puget Sound
1500 N. Warner, #1088
Tacoma, WA 98416-1088

23. Jahrestagung der Gesellschaft deutschsprachiger Odonatologen (GdO) 19-21 maart 2004 in Oldenburg (D)

Duitse libellendagen in Oldenburg

In het weekend van 20 en 21 maart 2004 werd in Oldenburg, in Neder-Saksen op anderhalf uur van Assen, voor de 25^{ste} keer een bijeenkomst van de Duitse libellen enthousiastelingen gehouden. Bij het 150 koppige gezelschap waren mensen aanwezig uit vijf buurlanden (PL, A, CH, B, NL) en bestond voor een redelijk deel uit vrouwen (geschat op 30). Met een vijftal Nederlanders (Jan Hermans, Kees Goudsmits, Gerard Abbingh, René Manger en ondergetekende) waren we de zaterdag overdag van de bijeenkomst aanwezig. Deze dag was met 15 voordrachten van 15 á 20 minuten zeer druk gevuld. Hieronder enkele wetenswaardigheden die wij die dag tijdens de praatjes en in de wandelgangen hebben opgevangen.

In de grensrivier van Polen en de Oekraïne blijken de larvendichtheden van de Rivierrombout *Gomphus flavipes* op te lopen tot 100 larven per m². Met als microhabitat zandige ondiepe delen van de rivier. Massaal komt in de zuidoosthoek van Polen

verder de Witpuntoeverlibel *Orthetrum albostylum* voor. De larven leven met name in de ondiepe stilstaande wateren, maar soms ook in de rivier. Van Geert De Knijf uit België hoorden we dat een zwerfver van deze soort vanuit zijn Franse verspreidingsgebied in midden Frankrijk al Noord-Frankrijk heeft bereikt, op 70 km van Kortrijk (wat betekend 120 km van de Nederlandse grens bij Zeeuws-Vlaanderen).

Twee lezingen lieten zien hoe de libellenfauna zich tussen 1993 en 2003 in twee beek- en riviersystemen herstelde. Enerzijds kwam dit door het herstel van de waterkwaliteit (in Zuid Saksen), anderzijds door het verwijderen van stenen beschoeiingen (herstel van de natuurlijke variatie; in Noord Beieren). In dit laatste gebied bleek een groot deel van de vooruitgang van de Plasrombout *Gomphus pulchellus* te wijten aan het regelmatig voorkomen in stromende wateren. Vroeger kwam deze soort in Noordwest-Europa eigenlijk alleen voor in grotere stilstaande wateren.

Onderzoek naar sterfte onder uitsluitende Hout-





pantserjuffers *Lestes viridis* was uitgevoerd door dagelijks per kano een 50 m lang stuk oever te controleren binnen het uitsluipseizoen van deze soort. Hier bleek de belangrijkste sterfte (2,1 %) te worden veroorzaakt door wespen (*Vespula germanica* en *V. rufa*) die soms met een twintigtal tegelijk daar aanwezig waren. Verder bleken larven van deze soort regelmatig tijdens regenbuien te zitten wachten op een opklaring om te kunnen gaan uitsluipen. Ook bleken ze bij regenachtig weer hoger uit sluisen dan bij droog weer, om te voorkomen dat ze via opspattende regendruppels zouden omkomen.

In de omgeving van Kaiserlautern werd onderzoek aan de Vroege glazenmaker *Aeshna isosceles* uit 1985 en 1986 vergeleken met de situatie in 2003.

Opvallende verschillen waren een twee weken eerder vliegen van de soort, ondanks het feit dat zowel 1986 als 2003 hete zomers waren. Verder waren er in 2003 meer dieren aanwezig en deze werden aanzienlijk minder teruggevangen. Dit duidde op een zwerflustiger bestaan.

Tot slot blijkt de dichtstbijzijnde populatie van de Sierlijke witsnuitlibel *Leucorrhinia caudalis* op 140 km van de Nederlandse grens te liggen in het Duitse Saarland (op de hoogte van Luxemburg) en kan je het beste in de middag zoeken naar de Bronslibel *Oxygastra curtisii* omdat ze 's ochtends aan het water niet actief zijn.



Foto: De deelnemers aan de 23. Jahrestagung der Gesellschaft deutschsprachiger Odonatologen (GdO) 19-21 maart 2004 in Oldenburg (D)

Foto: Marcel Wasscher

Beekrombout (GOMPVULG) nu ook langs Zwarte Water (O)

De opmars van de beekrombout (GOMPVULG) lijkt niet te stuiten. Sinds 2002 komt deze soort voor langs de gehele Overijsselse Vecht. In 2003 en 2004 zijn de aantallen sterk toegenomen. De Vecht stroomt ten Noorden van Zwolle in het Zwarte Water, welke uiteindelijk uitmondt in het Zwarte Meer. Onlangs zag Jeroen Bredenbeek in Hasselt een zonnende beekrombout.

Op 16 mei trof Leo Winter bij de brug in Hasselt een uitsluipend exemplaar aan.

Evert Ruiter

